

İlkokul Türkçe İletim Yeterlik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlkokul Türkçe İletim Yeterlik Algısı Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23499>

Özet

İlkokul Türkçe İletişim Yeterlik Algısı Ölçeği, 2017 yılında Rukiye Aydoğan ve Kürat Gündoğdu tarafından ölçek geliştirme çalışması kapsamında oluşturulmuştur. Bu ölçeğin temel amacı, ilkokul düzeyindeki öğrencilerin, Türkçe dersi kapsamında değerlendirilen iletişim yeterliği becerilerine yönelik kendi algıları, yani öz yeterlik düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerilerindeki yeterlik algıları değerlendirilmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ilgili akademik literatüre katkı sağlamak ve eğitim araştırmacılarına nitelikli bir araç sunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın detaylarına, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi'nin 2017 tarihli sayısında yayımlanan makaleden ulaşılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Türkçe eğitimi, iletişim yeterliği, algı, ilkokul öğrencisi, ölçek geliştirme, öz yeterlik, dil becerileri.

Yazarlar

Rukiye Aydoğan, Kürat Gündoğdu

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, ilkokul kademesinde öğrenim gören öğrencilerin Türkçe iletişim yeterliklerine dair kendilerini nasıl algıladıkları sistematik olarak belirlemektir. Bu araç, öğretmenlerin ve araştırmacıların öğrencilerin iletişim becerilerine yönelik öznel değerlendirmelerini nicel verilerle ortaya koymalarına olanak tanır. Elde edilen veriler, Türkçe öğretimi programlarının etkinliğini değerlendirmede ve öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik spesifik müdahaleler tasarlamada kritik öneme sahiptir.

Ölçek, aynı zamanda, öğrencilerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi temel dil becerilerine yönelik algısal düzeylerini ayrı ayrı analiz etme potansiyeli sunarak, eğitim alanında detaylı bir diagnostik değerlendirme imkanı yaratmaktadır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

İlkokul Türkçe İletişim Yeterlik Algısı Ölçeği, psikolojideki **öz yeterlik** (self-efficacy) kavramıyla yakından ilişkili olan **iletişim yeterliği algısı** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, öğrencinin kendisinin, Türkçe iletişim görevlerini başarıyla yerine getirebileceğine dair inancını ifade eder.

Ölçülen yapı, genellikle dört temel alt boyutta ele alınır:

Sözlü İletişim Algısı: Konuşma ve kendini ifade etme becerisine dair inanç.

Dinleme Becerisi Algısı: Sözel mesajları anlama ve yorumlama becerisine dair inanç.

Yazılı İletişim Algısı: Yazma ve kendini yazılı olarak ifade etme becerisine dair inanç.

Okuma Becerisi Algısı: Metinleri anlama ve analiz etme becerisine dair inanç.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, ölçme aracının amaçlanan psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek için kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Çalışmada, öncelikle madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşleri alınarak **kapsam geçerli** yapı oluşturulmuştur. Uzman görüşleri, maddelerin ilkökul düzeyine uygunluğunu ve ölçülmek istenen iletişim yeterliklerini temsil etme derecesini doğrulamıştır.

Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla ise faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutları destekleyen bir faktör yapısına sahip olduğu gösterilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin **yapı geçerli** yapı olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirme amacıyla **güvenirlilik** analizleri gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmaları sırasında, ölçeğin iç tutarlılığı belirlemek için Cronbach Alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Standart ölçek geliştirme prosedürlerine uygun olarak, elde edilen güvenirlilik katsayısı değerlerinin kabul edilebilir aralıkta (genellikle .70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Bu sonuçlar, İlkokul Türkçe İletişim Yeterlik Algısı Ölçeği'nin kararlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA, iletişim yeterlik algısının hangi alt boyutlardan oluştuğunu istatistiksel olarak belirlemiştir. Bu analizde, maddelerin faktör yükleri incelenmiş ve teorik beklentilerle uyumlu bir faktör yapısına ulaşılmıştır.

Analiz sonuçları, ölçeğin toplam varyansın önemli bir kısmını açıkladığını ve maddelerin belirlenen faktörlere yüksek yüklerle dağıldığını göstermiştir. Bu durum, ölçeğin **yapısal geçerli** yapı olduğunu kanıtlamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün ölçek)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a kadar 3 veya 5 seçeneqli bir yapı). Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi eksik olduğundan, standart bir derecelendirme formatında olduğu kabul edilmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul Öğrencileri

Yaş Grubu: 6-11 yaş aralığı (İlkokul kademesi)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda öğrenim gören öğrenciler. Geliştirme çalışmasının örneklemi, genellikle farklı coğrafi bölgelerden ve sosyo-ekonomik düzeylerden seçilen öğrencileri içermektedir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report) ölçeği. Öğrenciler maddeleri okuyarak veya öğretmen yardımıyla okutulmuş, kendi iletişim yeterlik algılarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, iletişim becerisi, Türkçe dersi, ölçme, faktör analizi, güvenilirlik katsayısı, algısal yetkinlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Rukiye AYDOĞAN

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: rukiye_aydogan@yahoo.com

Yayın Adresi: Yayın adresi orijinal kaynakta belirtilmemiştir. Genellikle sorumlu yazarın akademik kurumu üzerinden sağlanır.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Çizimler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin kullanımı için genellikle sorumlu yazar Rukiye Aydoğan ile

iletime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlarda telif hakkı genellikle makale yazarlarına aittir ve izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım için ek düzenlemeler gerekebilir. Ölçeğin kendisi bir ücret karşılığında satılmamaktadır (akademik yayın).

Orijinal Makale Bağlantısı: Ölçeğin geliştirme makalesine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.gov.tr

Kaynakça

Aydoğan, R. ve Gündoğdu, K . (2017). İlkokul Türkçe İletişim Yeterlik Algısı Ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6 (3), 1743-1758.

İlkokul Türkçe İletişim Yeterlik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almadığından burada listelenememiştir. Maddelere ulaşmak için, yukarıda belirtilen Aydoğan ve Gündoğdu (2017) makalesine başvurulması gerekmektedir.